

BİRİNCİ BÖLÜM

Alice

Çok kötü bir gün geçiriyordum fakat o anda ne kadar kötü hissedersenem hissedeyim oğlumun durumunun çok daha kötü olduğunu biliyordum. Winter Park, Florida'da, evimizden birkaç sokak ötedeki marketteydik. Eddie yere yatmış avaz avaz bağıyor, bacaklarını çırpıyor, kollarını istemsizce çimdikliyordu; kollarında mor ve kırmızı renkte çirkin çürükler oluşmaya başlamıştı bile. Üstü başı yoğurda bulanmıştı çünkü yirmi dakika önce, bütün bunlar başladığında, buzdolabı raflarını yere indirmişti; zemine dağılan çeşitli boy ve şekildeki paketlerden saçılan yoğurtlar, çırpınıp durduğundan kollarına, bacaklarına giderek daha fazla bulaşmıştı. Yüzü kasılmaktan yer yer kızarmış, alnında ter damlacıkları belirmişti.

Kullandığı ilaç yüzünden Eddie son birkaç yıldır çok kilo almış, otuz kiloya ulaşmıştı; bu benim vücut ağırlığımdan yarısından fazlaydı. Artık onu önceki yıllardaki gibi kaldırıp arabaya taşıyamıyordum. Bu o zamanlar da kolay değildi fakat topluluk içinde yaşanan bu tür krizlerden o zamanlar daha kolayca kurtulabiliyorduk çünkü oradan hemen ayrılabiliyorduk.

Bugünün felaketi Eddie yoğurt reyonuna geldiğinde yaşandı. Devam ettiği özel okuldaki sınıf arkadaşlarına kıyasla yoğurt konusunda daha gelişmiş bir damak tadına sahipti; en azından Go-Gurt marka çilekli ve vanilyalı yoğurt yiyebiliyordu. Fakat farklı bir marka ya da ambalaj olamazdı, eski ambalajları tekrar kullanmanın bir anlamı da yoktu çünkü Eddie değiştiğini hemencecik anlardı.

Markası mutlaka Go-Gurt, aroması çilekli ya da vanilyalı olmalıydı, tüp ambalaj da şarttı.

Belli ki yakınlarda Go-Gurt'ta çalışan birileri tüplerin tasarımını geliştirmeye karar vermişti; logonun yeri değişmişti, renkler ise daha canlıydı. Eminim Go-Gurt'ta çalışan hiç kimse, bu kadar

ufak bir değişikliğin bir gün yedi yaşında bir oğlanın büyük bir öfkeyle süpermarket reyonunu dağıtmasına sebep olacağını dşnmemiştii.

Eddie Go-Gurt'un eski ambalajını seviyordu, bu yeni ambalajı yüzünden Go-Gurt Eddie için artık tahammül edilemez bir gıdaya dönüşmüştü. O gün yoğurt almak için markete gittiğimizi biliyordu, içeri girdiğimizde uzayıp giden yoğurt reyonuna baktığında gördüğü hiçbir Şey Eddie için "yoğurt" değildi.

Aslında böyle olaylardan kaçınmaya çalışıyordum. Bu yüzden evdeki buzdolabının bir rafı daima Go-Gurt'la doluydu. Büyükannem hastaneye kaldırılmış olmasaydı, bu yolculuğu dn tek başıma hem de Eddie okuldayken yapmış olacaktım, bu durum da "Yoğurt ve orbalarımız biraz azaldı" düşüncesi, son iki tp yoğurt bittikten sonra "Eyvah, evde Eddie'nin yiyebileceği yalnızca tek bir konserve çorba kaldı ve kahvaltıda da çorba yemiyor"a dönüşmeden önce olacaktı.

O an ne yapmam gerektiğini gerçekten bilemiyordum. Bil-diğim tek Şey, eğer Campbell da balkabağı orbası konservesinin etiketini değiştirecek olursa cenin pozisyonunda kıvrılıp hayattan vazgeeceğimdi.

Belki Eddie'ye sandığımdan daha çok benziyordum; sadece bu *küçücük* Şey bile beni bugün sinir krizinin eşiğine getirmişti. Eddie'yle kız kardeşi Pascale dışında hayatımdaki en önemli insan büyükannem Hanna'ydı. Eşim Wade'le annem Julita'yı da muhtemelen bu listeye alabilirdim fakat ikisine de o kadar öfke-liydim ki o anda almamayı tercih ettim. Büyükannem –ya da ona hep seslendiğim adıyla *Babcia*– o sıra hastanedeydi çünkü iki gün önce kaldığı huzurevinin yemek masasında otururken "ufak bir fel" geçirmişti, biz sonradan öğrenmiştik. Bugün ise bütün sabahı koşturarak geçirmiştim –evde koşturarak, arabaya koşturarak, yoğurt reyonuna koşturarak– ve bütün bunlar Eddie'yle birlikte Babcia'mın yanına gidip onunla zaman geirebilelim diyeydi. Kendime bile itiraf edemesem de belki de normalden daha fazla koş-

turmamın nedeni, kalan zamanımızı onunla en iyi şekilde geçirebilmemizi sağlamaya çalışmamdı. Tüm bu koşturmacanın arka planında, ömrünün sonuna yaklaştığına dair artan farkındalığım yatıyordu belki de.

Eddie kendini dil aracılığıyla tam olarak ifade edemiyordu; kısacası konuşamıyordu. *Duymasında* bir sorun yoktu fakat dili algılama yetenekleri zayıftı, bu yüzden o gün, salı günleri genelde yaptığımız gibi trenleri izlediğimiz istasyona gitmeyeceğimiz konusunda onu uyarmak için anlayabileceği bir simge bulmam gerekmişti. Sabah beşte kalktım. Bir gün önce hastanede çektiğim fotoğrafları bastırdım, ardından onları kesip zaman çizelgesine, *yemek* simgesinin ve *Publix* ile *yoğurt* simgesinin hemen altına yapıştırdım. Bugün hastaneye gitmemiz gerektiğini, Babcia'yı göreceğimizi fakat onun yatakta yatıyor olacağını ve bizimle konuşamayacağını, Babcia'nın iyi olduğunu, Eddie'nin iyi olduğunu, her şeyin yolunda gideceğini anlatan bir yazı yazdım.

Buradaki güvencelerin çoğunun yalan olduğunun elbette farkındaydım. Saf değildim, Babcia doksan beş yaşındaydı. Bu defa hastaneden çıkma ihtimali düşüktü; muhtemelen hiç de iyi durumda değildi. Fakat Eddie'nin duyması gerekenler bunlardı. Bu yüzden ona bunları söyledim. Çizelgeyle yazıyı alıp yanına oturdum ve Eddie, iPad'inde her penceresinde söyleyemediği sözleri temsil eden bir dizi simge olan iletişim programını (Artırıcı ve Alternatif İletişim uygulaması, kısaca AAİ, basit fakat hayat değiştiren bir konsept) açana kadar ikisinin de üzerinden geçtim. Eddie bu simgelere dokunarak kendini ifade edebiliyordu. O sabah ekrana bir an baktıktan sonra *evet* tuşuna bastı. Böylece en azından okuduğu şeyi bir nebze anladığını gördüm.

Buraya gelene kadar her şey yolundaydı, derken yoğurdun ambalajının değiştiğini gördük. O andan sonra geçen süre boyunca endişeli çalışanlar ve müşterilerden yanımıza gelip gidenler oldu.

"Yardım edebilir miyiz hanımefendi?" diye sordular ilk başta, ben de kafamı iki yana salladım, otizm teşhisini açıklayıp gönül ra-

hatlığıyla yollarına devam etmelerini sağladım. Ardından yardım teklifleri daha ısrarcı oldu. “Onu arabınıza taşıyalım mı hanımefendi?” Bunun üzerine normalde kendisine dokunulmasından pek hoşlanmadığını, yabancılar ona dokunursa durumun daha beter olacağını açıkladım. Yüzlerindeki ifadeden durumun daha da kötüleşebileceğinden şüphelendiklerini anladım fakat şüpheleri onları bu riske girmeye teşvik edecek kadar da fazla değildi.

Ardından alışveriş arabasının tepesine kurulmuş, bir örnek giyimli ve nörogelişimsel bozukluğu olmadığı her hallerinden belli çocuklarıyla bir kadın geldi. Arabasını, kontrolden çıkmış oğlumun etrafında iterken çocuklardan birinin, annesine Eddie'nin sorununun ne olduğunu sorduğunu işittim, kadın da “Sadece bir güzel tokatlanması gerekiyor hayatım” diye mırıldandı.

Tabii ki diye düşündüm. Sadece tokatlanması gerekiyordu. Bu ona, duygusal yüklenmeyle nasıl başa çıkacağını da konuşmayı da öğretirdi. Belki onu tokatlarsam tuvaleti kendiliğinden kullanmaya başlar, ben de altına kaçırmasını engellemek için yaptığım saplantı derecesindeki kontrollü rutinden kurtulurdum. Ne kadar basit bir çözümdü... Onu tokatlamak neden yedi yıl önce aklıma gelmemişti ki! Fakat tam da tepem atmaya başlamışken kadın bana şöyle bir baktı, ben de bakışlarımı kaçırmadım. Gözlerinde acıma ve hiç şüphesiz korku vardı. Kadının yüzü kızardı, bakışlarını kaçırdı ve alışveriş arabasındaki çocuklarıyla yaptığı aylak gezintisini koşuya çevirerek soluğu bir sonraki reyonda aldı.

İnsanlar böyle şeyler söylerdi çünkü bu sözler, tuhaflığı alenen ortada olan durumlarda onlara kendilerini iyi hissettirirdi. Kadını suçlamıyordum, ona biraz özeniyordum bile. Keşke ben de bu kadar kibirli olabilseydim; fakat yedi yıl boyunca Edison Michaels'ın annesi olmak, hiçbir şey olmasa bile bana alçakgönüllü olmayı öğretmişti. Elimden gelenin en iyisini yapsam da bu genellelikle yeterli olmuyordu, şu anki durum da böyleydi.

Birkaç dakika sonra marketin müdürü çıkageldi.

“Hanımefendi, bir şey yapmamız gerekiyor. Yüzlerce dolarlık zararım var ve diğer müşteriler rahatsız olmaya başladı.”

“Sizi dinliyorum” dedim ve omuz silktim. “Öneriniz nedir?”

“Sağlık görevlilerini çağırılmaz mıyız? Bu bir sağlık krizi, değil mi?”

“Görevlilerin ne yapacağını sanıyorsunuz, ona sakinleştirici mi yapacaklar?”

Gözleri parladı. “Bunu yapabilirler mi?”

Ona bakıp kaşlarımı çattım, adamın suratı tekrar asıldı. Bir an gergin bir sessizlikle bekledik, ardından sanki beni ikna etmeyi başarmışçasına iç çektim.

“O zaman sağlık görevlilerini çağırın” dedim fakat olacakların bilincindeymiş gibi gülümsemem adamı biraz korkutmuş olmalı ki gerileyerek benden uzaklaştı. “Bakalım Eddie sağlık görevlilerinin gelmesiyle nasıl baş edecek? Umarım bangır bangır çalan sirenlerin sesi, üniformalar ve daha fazla yabancıların gelmesi işleri daha kötü hale getirmesin.” Duraksadım, ardından masum masum ona baktım. “Değil mi?”

Market müdürü kendi kendine mırıldanarak uzaklaştı fakat sağlık görevlileri konusunu tekrar düşünmüş olmalıydı ki siren sesi duymamıştım. Bunun yerine huzursuzlukları yüzlerinden okunan market çalışanları reyonun iki yanında durarak sakince müşterilere durumu açıklayıp onları benim gürültücü, tuhaf oğlumun yanında yürümekten kurtarmak için ihtiyaç duydukları ürün neyse getirmeyi teklif ettiler.

Bana gelirse, o anda yerde, onun yanında oturuyordum. Sabırlı ve sakin olmak istiyordum fakat ara ara ağlıyordum çünkü bu durum ne sıklıkla yaşanırsa yaşansın büsbütün utanç vericiydi. Durumu yatıştırmak için elimden gelen her şeyi yapmıştım fakat bütün çabalarım başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Bu durum yalnızca Eddie bitkin düştüğünde sona erecekti.

Gerçekten de bugün onu markete getirmenin riskli olacağını bilmem gerekirdi. Bu hastane ziyaretinin ne anlama geldiğini tam olarak anladığını sanmıyordum fakat bir şeylerin yolunda git-

mediğini biliyordu. İçimden bir kez daha, keşke kabullenmek zorunda kaldığımız haftada iki günlük program yerine okula tam zamanlı gitmekle baş edebilseydi, diye geçirdim. Keşke bugün onu okula bırakabilseydim, buraya yalnız gelebilseydim ya da en azından keşke kocam Wade'i işe gitmeyip Eddie'yle evde kalmaya ikna edebilseydim.

Wade'in toplantıları vardı. Bu toplantılar da hep Edison'a bakmak zorunda kalacağı zamanlarda oluyordu.

"Pardon."

Seslenenin "yardım" önerisiyle gelen bir başka çalışan olduğunu düşünerek bezgin bir şekilde kafamı kaldırdım fakat yaşlı bir kadındı gördüğüm; yumuşak bakışları, gri gözleri ve saçındaki şaşırtıcı mavi tutam ile narin bir kadın. Saçındaki mavi tutam dışında Babcia'ya çok benziyordu; kısa boylu ve zayıftı fakat modaaya uygun giyinmişti. Göz alıcı bir el çantası taşıyordu ve baştan aşağı, jerbera çiçeği desenli Mary Jane ayakkabılarına kadar kocaman çiçek desenlerine bürünmüştü. Bu ayakkabıları Babcia da giyerdi. Doksanlarına gelen Babcia hâlâ bol çiçekli ya da tuhaf dantelli kıyafetler giyinirdi. Bu iki kadının tanışmalarında arkadaş olacaklarını hissetmiştim. Bu aşinalık içimdeki sıkıntıyı artırmıştı ve sabırsızlık beni ezip geçiyordu.

Acele et Eddie. Acele etmeliyiz. Babcia hasta ve hastaneye yetiştirmeliyiz.

Kadın bana kibarca gülümseyerek planlı bir şekilde çantasını açtı.

"Burada işe yarayabileceğini düşündüğünüz bir şey var mı?" Çantasında bir dizi incik boncuk vardı: Kırmızı bir balon, mavi bir lolipop, tahtadan küçük bir oyuncak ve ufak tahta bir topaç. Kadın yanıma çömelip hepsini yere bıraktı.

Dikkatini dağıtmayı çoktan denemiştim, bu yüzden bunun işe yaramayacağını biliyordum fakat kadının bakışlarındaki nezaket beni gözyaşlarına boğulmanın eşğine getirmişti. Gözlerine bakınca empati ve anlayışı görüyordum fakat acımanın zerresi

yoktu. Birilerinin durumumu yargılamak yerine anlaması çok güzeldi ve ne yazık ki bu nadir görülen bir şeydi.

Sahte minnet sözcükleri mırıldanıp bunun durumu daha kötü hale getirip getirmeyeceğini çözmeye çalışarak bir kadına, bir Edison'a baktım. En azından sesi biraz alçalmıştı ve ağlamaktan şişen yaşlı gözleriyle temkinli bir şekilde kadını izliyordu. O da Babcia'yı severdi. Belki o da benzerliği görmüştü.

Başımınla kadına işaret ettim, kadın da balonu havaya kaldırdı. Eddie tepki vermedi. Kadın oyuncuğu havaya kaldırdı, Eddie'nin ifadesi yine değişmedi. Ardından lolipop. Sonuç yine aynıydı. Topacı kaldırdığında umudumu tamamen yitirmiştim fakat o anda Eddie'nin ağlaması biraz olsun durulunca şaşırımdı.

Topacın her yüzüne farklı renklerle İbranice harfler kazınmıştı, kadın harflerden birine dokunup topacı yere koydu ve bileğinin zarif bir hareketiyle çevirdi. Topaç döndükçe renkler hipnotize edici ve göz alıcı bir şekilde bulanıklaşıyordu. "Torunum da otizm spektrumunda" dedi bana fısıldayarak. "Durumunuzun ne kadar zor olduğu konusunda az da olsa bir fikrim var. Topaçlar Braden'in da favorisi..."

Eddie dönen topacı dikkatle izledi. Ağlaması durmuştu. Yalnızca yumuşak ve titrek iç çekişler kalmıştı.

Kadın bana, "İbranice yazıların ne anlama geldiğini biliyor musun?" diye alçak sesle sordu. Başımı iki yana salladım, usulca okudu: "Bu bir kısaltma, *orada büyük bir mucize yaşandı* ifadesinin kısaltması."

Kadına artık mucizelere inanmadığımı söylemek istiyordum fakat o anda bundan çok da emin değildim çünkü bir tanesi gözlerimin önünde gerçekleşmekteydi. Bu arada Eddie arasına çektiği burnu ya da yankılanan hıçkırıkları dışında neredeyse tamamen sessizleşmişti. Derken topacın dönüşü yavaşladı, ta ki yalpalayana dek, sonra bir yana düştü. Eddie'nin o hızlı solumasını işitebiliyordum.

"Bunun ne olduğunu biliyor musun güzelim?" diye sordu kadın usulca.

“Konuşmuyor” diye açıklamaya çalıştım fakat tam o anda Eddie bana dönerek otizme has huylar listesinin derinliklerine dalmayı seçip boğuk bir sesle ve beni utandıracak şekilde, “Seni seviyorum Eddie” deyiverdi.

Kadın bana baktı, ben de açıklamaya çalıştım.

“Bu sadece... Buna ekolali deniyor. Kelimeleri söyleyebiliyor fakat onun için hiçbir anlam ifade etmiyorlar. Yalnızca benim ona söylediğim şeyi tekrar ediyor; ne anlama geldiğini bilmiyor. Bu onun *anneciğim* demesi gibi bir şey.”

Kadın bana tekrar nazikçe gülümsedi, topacı Eddie'nin yanına koyup döndürdü ve bekledi. Eddie sessizce ve hayranlıkla seyrediyordu. Topaç ikinci kez yana devrildiğindeyse artık tamamen sakinleşmişti. El yordamıyla iPad'ini aradım, AA'yi açıp ekranı Eddie'ye çevirmeden önce *bitiş* ve *araba* tuşlarına bastım. Eddie doğruldu, sürünerek ayağa kalkıp beklentiyle bana baktı.

“İşte böyle tatlım” dedi kadın usulca. Eğilip topacı aldı, Eddie'ye uzatırken, “Ne kadar da zeki bir çocuksun, kendini böyle sakinleştiriyorsun. Annen seninle çok gurur duyuyor olmalı” diye mırıldandı.

“Teşekkür ederim” dedim kadına.

Kadın başını salladı, koluma bir an dokunup fısıldadı: “Harika bir iş çıkarıyorsun annesi. Bunu sakın unutma.”

Bu sözler kulağıma önce basmakalıp sözler gibi gelmişti. Yabancıdan gelen beklenmedik hazine dışında ellerimiz boş halde Edison'ı marketten çıkardım. Sıradan emniyet kemerleriyle yerinde durmadığı için, boyutlarına rağmen bir zorunluluk olan özel sipariş araba koltuğuna oturtup kemerini taktım. Kendi koltuğuma oturup dikiz aynasından ona baktım. Sessiz sakin bir şekilde topaca bakıyordu fakat her zaman olduğu gibi yine milyonlarca kilometre uzaktaydı. Ve ben yorgundum. Hep yorgundum.

Harika bir iş çıkarıyorsun annesi. Bunu sakın unutma.

Eddie nedeniyle çok ağladığım söylenemezdi. Onu seviyordum. Onu önemsiyordum. Asla halime üzülüyordum. Tek dam-

la bile içki içmeyen bir alkolik gibiydim. Bir kez kendime acımaya başlasam bunun tadını alırdım ve bu beni mahvederdi, biliyordum.

Fakat o gün büyükannem hastanede yatıyordu. Papatya tokalı ayakkabılar giymiş o nazik kadın muhtaç olduğum anda yardımına koşan bir melekti sanki. Ya onu Babcia gönderdiyse? Ya bu gitmek üzere olduğu için büyükannemin bana verdiği son hediyeysen?

Sinir krizi geçirme sırası bendeydi. Eddie topacıyla oynuyordu, nasıl kullanıldığını çözmeye çalışırcasına göz hizasında tutup yavaşça çeviriyordu. Bense hüngür hüngür ağlıyordum. Kendime sekiz dakika boyunca ağlama lüksünü tanıdım, böylece saat on oldu, şimdi oraya düşündüğümünden tam bir saat daha geç kalacaktık.

Arabanın saati saat başını vurduğunda ağlamayı kesmeye karar verip durdum; aniden kederi bir kenara bıraktım. Burnumu bir mendille sildim, boğazımı temizleyip arabayı çalıştırdım. Kontakta basar basmaz telefonum arabaya bağlandı ve direksiyonun yanındaki dokunmatik ekranda annemden gelen cevapsız mesajlar belirdi.

Neredesin?

Dokuzda burada olacağını söylemiştin. Geliyor musun?

Alice. Lütfen beni ara, neler oluyor?

Babcia uyandı; fakat çabuk gel çünkü tekrar ne zaman uykuya dalar, bilmiyorum.

Derken sonunda Wade'den bir mesaj...

Bugün izin alamadığım için özür dilerim hayatım. Kızgın mısın?

Daha hastaneye varmamıştık bile. Uzun bir gün olacaktı.

İKİNCİ BÖLÜM

Alina

Tomasz Slaski babası gibi bir doktor olmaya kararlıydı fakat ben hep onun hikâye anlatmak için doğduğunu düşünürdüm. Bana kasabamızın yarısı uykudayken, deniz kızlarının prensesini gölden kurtarmakla ilgili detaylı bir hikâye anlattığı sırada günü gelince onunla evlenmeye karar vermiştim. Ben dokuz yaşındaydım, Tomasz da on iki fakat sıkı fıkı olmuştu bile ve o gün onun bana ait olduğuna karar vermiştim. Sonraki yıllarda bir noktada o da beni kendisine ait olarak görmeye başladı; yedinci sınıfı bitirip ailemin artık beni okula göndermeye parası yetmediğinde Tomasz çoktan beni evimde ziyaret etmeyi alışkanlık haline getirmişti.

Tanıdığım çoğu çocuk gibi ben de okulu bıraktım ve ailemlerle birlikte tarlalarda çalışmaya gittim fakat tanıdığım çoğu çocuğun aksine öyle çok yorulmadım. Ailede en küçük çocuktum, ergenlik çağı gelip geçtiğinde bile hâlâ ince kemikliydim, boyum yalnızca 1.50'ydı. Ailemdeki herkes uzun boylu ve yapılıydı, ikiz erkek kardeşlerimle aramda yalnızca on dört ay olduğu halde ailem bana evin en küçük çocuğuyum gibi davranmaktan hiç vazgeçmedi. Tarla işlerinin ağır yükünün ikizlere kalması anlamına geldiği sürece ben de bu durumu pek umursamadım.

Tomasz varlıklı bir aileden geliyordu, üniversiteye gideceği uzun zamandır belliydi, bu yüzden Güney Polonya'da bölgemizdeki çoğu kişiden çok daha uzun süre lisede okudu. Yollarımız ayrıldığı anda bile benimle vakit geçirebilmek için düzenli olarak evlerimizin arasındaki tepeyi tırmanırdı ve her ziyaretinde o hafta yaşadığı akıl almaz olaylarla tüm ailemi büyülerdi.

Çocukluğu ve ilkençliğinde bile Tomasz'ın insanı her şeyin mümkün olduğuna inandıran bir konuşma tarzı vardı. Onda sevdiğim ilk şey buydu; dünyayı sonsuz olasılıklarla tanıştırmıştı ve bunu yaparak orayı büyümlü bir yer haline getirmişti. Tomasz'a göre, ben kasabamın ötesindeki dünyayı hiç merak etmezdim fa-

kat birbirimize âşık olduktan sonra o dünyayı Tomasz'la birlikte keşfetmek, düşünebildiğim tek şey olmuştu.

Onunla birlikte şehre gidebileyim diye o tıp fakültesine gitmeden önce evlenmeyi o kadar istemiştim ki... Bunun nedeni büyük ölçüde birbirimizden ayrılma düşüncesinden nefret etmemdi fakat bu tutkunun temelinde biraz da aile çiftliğini terk etmek için sabırsızlanmam yatıyordu. Evimiz, Tomasz'ın babası Aleksy'nin doktor olduğu, annesi Julita'nın kızının doğumu sırasında vefat edene kadar öğretmenlik yaptığı taşra kasabası Trzebinia'nın kenar mahallelerinden birindeydi. İçinde yaşadığımız ufak dünyanın ötesinde bir hayatım olabileceğinden emindim fakat buradan evlenmeden uzaklaşmam mümkün değildi. Üstelik ben bunun için henüz çok küçüktüm. O zamanlar yalnızca on beş yaşındaydım. En büyük umudum, Tomasz'ın bir gün benim için geri dönmesiydi.

1938 baharının sonlarında, Tomasz'ın gidişinden önceki hafta sonuydu. Zamanın anılarımızı bulandırma huyu olsa da yılların tahrip edemeyeceği kadar saf anılar da vardır ve o pazar günü belleğimde hâlâ ertesi sabah uyandığımdaki kadar tazedir. Belki de bu, geçen yıllar boyunca bu anıya sıkı sıkı sarılmamın, en sevdiğim filmmiş gibi aklımda tekrar tekrar oynatmamın bir yan etkisidir. Bazen nerede ya da hangi günde olduğumuzu unutabildiğim bugünlerde bile o gün olan her şeyi anımsadığımdan eminim; her ânı, her dokunuşu, bütün kokuları ve sesleri... Gün boyu gökyüzünde kocaman gri bulutlar dolanıp durmuştu. Önceki günlerde öyle yağmur yağmıştı ki botlarım balçığa bulanmıştı ve bunun ne kadarı hayvan pisliği, ne kadarı çamurdu emin değildim. Hava günlerdir zaten kasvetliyken o pazar akşamı esen zalim rüzgârla daha da kötü olmuştu.

Ben Tomasz'la muhabbet ederken kardeşlerim Filipe ile Stanislaw bütün gün soğukta çalışmışlardı, bu yüzden ailem kalan son iş olan hayvanlara bakma görevini akşam yemeğinden önce benim üstlenmem konusunda ısrarcı oldu. Onlara şiddetle karşı çıktım, ta ki Tomasz elimden tutup yolu gösterene kadar.